

Omslagillustratie: Henk Helmantel,
Stilleven met glaswerk en mispels, 50 x 63 cm, giclée

Immanuël Dagoverdenkingen 2017

ISBN 978 94 9149 815 2

NUR 707

c-NUR 020

Ontwerp omslag: Studio Vrolijk, Ermelo

Opmaak binnenwerk: Gewoon Geertje, Genemuiden

Een lijst met medewerkers aan de overdenkingen is voor
in dit boek opgenomen.

© 2016 ROYAL JONGBLOED – HEERENVEEN

Alle rechten voorbehouden.

www.royaljongbloed.nl

TEN GELEIDE

Een nieuwe editie van de *Immanuël Dagoverdenkingen* hebt u in handen. Het is inmiddels de 108^e editie van dit beproefde recept, jaargang 2017.

Aan de hand van Psalmen op de zondagen en doorlopende lezingen op de andere dagen wandelt u door de Schrift. Oude en nieuwe schatten komen tevoorschijn. De schrijvers hebben hun best gedaan de teksten dichtbij te brengen. Puntig en scherp focussen zij op de kern van een passage. Daarnaast is er uit de schat van (kerk)liederen geput om stem te geven aan de bijbelse boodschap. De rijkdom van de traditie is te vinden in de bijdragen bij de Heidelbergse Catechismus.

‘Neem en lees.’ En ‘zing’ zou ik daaraan willen toevoegen.

Naast persoonlijk gebruik en gebruik in huis, lenen de overdenkingen zich ook om in bredere kring tot klinken gebracht te worden. U kunt denken aan vergaderingen of andere verbanden waarbij een opening vanuit de Schrift passend is.

Met ingang van deze jaargang mag ik als nieuwe eindredacteur optreden.

Dr. Jurrien Mol, eindredacteur,

predikant van de Hervormde gemeente Opeinde, Nijega, De Tike (Fr) en bestuurslid van de stichting Schrift en Belijden van de Confessionele Vereniging in de Protestantse Kerk in Nederland

De overdenkingen van 2017 zijn verzorgd door:

Ds. J. Bakker, em. predikant te Stiens (Fr)
1-16 maart en 17-31 juli

Mevr. dr. G.H. Borger-Koetsier, predikant te Musselkanaal (Gr)
17-31 januari en 1-15 september

Ds. H. Dekker, predikant te Marken (NH)
16-30 juni en 16-30 september

Ds. S. Dierx, predikant te Waarde (Zld)
16-30 april en 1-16 augustus

Ds. D. van Duijvenbode, predikant te Monster (ZH)
15-28 februari en 1-15 november

Ds. H. Engelsma, predikant te Hellendoorn (Ov)
1-14 februari en 1-16 december

Ds. W.P. van der Hoeven, em. predikant te Amersfoort (Utr)
1-15 juni en 17-31 december

Ds. G.J. Krol, predikant te Geldermalsen (Gld)
17-31 maart en 16-31 oktober

Dr. J.F. Mol, predikant te Nijega (Fr), eindredacteur
1-16 januari en 1-16 juli

Ds. J.F. Schuitemaker, predikant te Elburg (Gld)
1-15 april en 16-30 november

Ds. F.A. Slothouber, predikant te Tweede Exloërmond (Dr)
1-16 mei en 17-31 augustus

Prof.dr. W. Verboom te Harderwijk (Gld), bijzonder hoogleraar (em.)
Universiteit Leiden
17-31 mei en 1-15 oktober

zondag 1 januari

NIEUWJAARSDAG

... hij geeft mij antwoord. (Ps. 120:1)

De eerste dag van een nieuw kalenderjaar nodigt ons tot een blik vooruit. Zeker als we spreken van een nieuw jaar met de toevoeging A.D.: *Anno Domini* 2017 – een jaar van de Here. Vooruitkijken is verankerd in ons geloof. Wij verwachten de (toe)komst van de Here, die dag aan dag op ons toekomt. Niet dat ons dat vrijwaart van zorgen of moeiten. We weten uit ervaring dat het aardse bestaan zo niet in elkaar steekt. Zonder verleden is er geen toekomst. Wij hebben een verleden dat juist toekomst biedt. De weg die onze Here gegaan is, opent een toekomstperspectief dat ongeëvenaard is. Dit perspectief tekende zich reeds af in Gods weg met zijn volk Israël. Hun liederen klinken in ons midden. Het pelgrimslied dat Psalm 120 is, is ons op het lijf geschreven. Wie in nood tot de HERE roept, krijgt antwoord. Het meest uitgesproken antwoord is een persoon: Jezus Christus. Hij is Gods antwoord in onze nood. Een jaar onder zijn naam is een blik vooruit waard: veel heil en zegen in 2017 A.D.

Lezen: Psalm 120 (NBV)
Zingen: LvdK Psalm 120:1,2
(Lhk Lied 120:1,2)
OB Psalm 120:1,2,3,4

Zon op	08.47
onder	16.37
Maan op	10.24
onder	20.13

maandag 2 januari

... dopen met de heilige Geest. (Marc. 1:8)

Marcus begint zijn evangelie van Jezus Christus, Zoon van God, met het introduceren van Johannes de Doper. Hij citeert hiervoor uit Jesaja. Duidelijker kan Marcus het niet maken: Jezus Christus kan slechts verstaan worden vanuit zijn achtergrond (Jesaja) en voorloper (Johannes de Doper). Wanneer we oog hebben voor de traditie waarin Jezus staat, komen we tot het besef dat God getrouw is. Zijn beloften blijven niet boven de werkelijkheid zweven. Ze komen tot vervulling; op zijn tijd en op zijn wijze. Johannes is ook overtuigd van de vervulling van Gods beloften. Hij weet zich de wegbereider van Hem die zal dopen met de heilige Geest. Als getuige van de vervulling schreef Marcus zijn evangelie. Als getuigen ontmoeten wij in Johannes iemand met een voorbeeldig geloof en vertrouwen. Zijn naam past in de wolk van getuigen die ons leren te volharden in geloof. Volharding vertaalt zich in verwachting van Hem die doopt met de heilige Geest. Wij kennen immers niet alleen het begin van het evangelie.

Lezen: Marcus 1:1-8 (NBV)

Zingen: Lvdk Gezang 46:1,2
(Lhk Lied 456a:1,2)
EL Lied 97

Zon op	08.47
onder	16.38
Maan op	10.54
onder	21.23

dinsdag 3 januari

Jij bent mijn geliefde Zoon. (Marc. 1:12)

Het voorbereidende werk van Johannes komt tot vervulling. De sterkere verschijnt. De openscheurende hemel en de neerdalende Geest als een duif zetten de doop van Jezus in een goddelijk licht. Dit licht wordt vergezeld door een stem uit de hemel. De jongeman Jezus uit Nazaret is de geliefde Zoon. Zozeer verbindt God zijn liefde aan deze wereld en allen die daarop wonen. Hij komt niet een beetje bij ons. Zijn keuze voor ons is radicaal en compleet. Deze liefde kost wat, kost alles. Deze liefde wordt niet op prijs gesteld door de heer van het kwaad. Satan dreef Hem meteen na zijn doop de woestijn in. Marcus is verrassend stil over de verzoeken. Niet altijd is het nodig om gebeurtenissen uit te spellen. Het vervolg zal tonen wie het laatste woord heeft. Dit laatste woord is de inhoud van het evangelie. Het evangelie getuigt van de liefde van God in zijn geliefde Zoon. In geduld en vertrouwen zal zich dit voor onze ogen ontvouwen opdat wij Hem leren kennen.

Lezen: Marcus 1:9-13 (NBV)
Zingen: Lvdk Gezang 165:1,2,3
(Lhk Lied 522:1,2,3)
NHB Gezang 94

Zon op	08.47
onder	16.39
Maan op	11.22
onder	22.35

woensdag 4 januari

Kom, volg mij! (Marc. 1:17)

Dit zijn klassieke woorden van Jezus wanneer we spreken over navolging. Met deze woorden riep Hij Simon en Andreas. De roepstem was onweerstaanbaar. Er zijn geen mitsen of maren. Jakobus en Johannes ervaren hetzelfde. Hier spreekt iemand met gezag: de Zoon van God op wie de heilige Geest rust. Het goede nieuws van Gods nabijgekomen Koninkrijk werkt overweldigend. Daar wil je bij zijn. Dan laat je de visnetten achter om visser van mensen te worden. Deze manier van roeping hoort bij het optreden van Jezus in zijn dagen op aarde: uniek en onherhaalbaar. Onze roeping tot navolging vindt veeleer plaats in de context waarin we leven, werken en wonen. Laten we echter niet denken dat we inhoudelijk met minder toekunnen dan Simon en Andreas of Jakobus en Johannes. Navolging vraagt inzet van onze gehele persoon, van wie we zijn. Zo wil de Here ons inschakelen in de verkondiging van zijn komende Koninkrijk. Navolging is meer dan ooit een signaal naar deze wereld dat het beste nog komt.

Lezen: Marcus 1:14-20 (NBV)

Zingen: Lvdk Gezang 47:1,3
(Lhk Lied 531:1,3)
EL Lied 182

Zon op	08.47
onder	16.40
Maan op	11.47
onder	23.48

donderdag 5 januari

... de heilige van God. (Marc. 1:24)

Gezag is het kernwoord in dit bijbelgedeelte. Mensen die onder het woord van Jezus komen, merken dat zijn spreken anders is. Hij herhaalt niet de woorden vanouds. Hij brengt een nieuwe leer. Zo ervaart men het althans. Want Jezus brengt geen andere leer dan die men kende uit de Schriften. Zijn leven en weg zijn een vervulling van die Schriften. Jezus haalt de woorden van God onder de lagen van uitleg en traditie vandaan die belangrijker geworden waren dan de woorden zelf. Dat is het nieuwe van zijn leer. Wie Jezus is dat Hij dat kan doen, wordt opgemerkt door een onreine geest. Jezus' gezag heeft een goddelijke oorsprong. Terwijl mensen zoekende zijn naar de herkomst van zijn gezag, is het voor de geest uit het vijandig gebied helder: Jezus is de heilige van God. Nu weten wij dus ook wie Hij is. Toch raakt het ook zomaar weer versluierd. De vraag naar wat dit allemaal is, is eigenlijk overbodig. Dit is het Koninkrijk van God dat in de persoon Jezus Christus een relatie met ons wil aangaan.

Lezen: Marcus 1:21-28 (NBV)

Zingen: Lvdk Gezang 281
(Lhk Lied 871)
EL Lied 109:1,4

Zon op	08.46	
onder	16.41	
Maan op	12.13	D
onder	--:--	

vrijdag 6 januari

Hij genas vele zieken. (Marc. 1:34)

De mensen lopen te hoop. Ze hebben gezien hoe Jezus' gezag zich vertaalde in een genezing. Er volgen meer genezingen: eerst de schoonmoeder van Simon. Maar Jezus' roem blijft niet binnenshuis. Alle zieken en bezeten worden tot Hem gebracht. Zo'n wonderdokter laat je niet voorbijgaan. De druk wordt Jezus te veel. Hij zoekt een eenzame plaats om Zich in gebed tot God in te keren. Veel ruimte krijgt Jezus niet. Allen zijn naar Hem op zoek. Wat men niet begrepen heeft, is dat de genezingen tekenen zijn van het goede nieuws. Niet allen, maar velen werden door Hem genezen. Wie geplaagd is door ziekte kan begrijpen dat men Hem zocht. Tegelijk weten we dat niet alle kwalen in deze bedeling genezen worden. Voor wie met ziekte kampt, kan dat zwaar zijn. Dan komt het erop aan om kracht te putten uit het goede nieuws dat Jezus is komen brengen. Dat goede nieuws draagt immers de belofte in zich dat eens alle moeiten voorbij zullen zijn en alle tranen zullen worden afgedroogd.

Lezen: Marcus 1:29-39 (NBV)
Zingen: Lvdk Gezang 170:1,2,3
EL Lied 326

Zon op	08.46
onder	16.43
Maan op	12.39
onder	01.04

zaterdag 7 januari

Ik wil het, word rein. (Marc. 1:41)

Deze korte zin van Jezus geeft precies aan hoe groot zijn gezag is. Ook laat het zien met welke intentie Jezus aan zijn opdracht werkt. Elke vorm van gebrokenheid kan Hij helen. Hij is de Heiland. Prachtig is het geloof dat aanwezig is bij de persoon met huidvraat. Daaruit spreekt een vol vertrouwen in de macht van Jezus. Zo blijkt dat wie gelovig vraagt, niet afgewezen wordt. Toch zullen weinig van onze vragen – in geloof gesteld – op déze manier beantwoord worden. Als tekenen van het Koninkrijk hebben de genezingen door Jezus namelijk een eigen plaats. Tegelijk laat Jezus dit zien: wat de mensen aanzien voor een nieuwe leer, gaat in het spoor van Gods woorden tot Mozes. De vreugde om het Koninkrijk vraagt ook om aandacht. De genezen man kan het niet stilhouden. Wie de Here heeft leren kennen, wil van Hem getuigen. Hoewel deze man het eigenlijk niet mocht, deed hij het toch. Laten wij een voorbeeld aan hem nemen. Wij mogen getuigen en doen het mogelijk wel eens te weinig.

Lezen: Marcus 1:40-45 (NBV)
Zingen: Lvdk Gezang 167:3,5,6
EL Lied 185

Zon op	08.46
onder	16.44
Maan op	13.07
onder	02.21

zondag 8 januari

... hij waakt over je leven ... (Ps. 121:7)

Vandaag begint de tweede week van het nieuwe kalenderjaar. Woorden van een bekend pelgrimslied vergezellen ons. Na diverse beschouwingen over dit nieuwe jaar komt het gewone leven weer op gang. We lijken op pelgrims die na hun bezoek aan Jeruzalem het leven van alledag weer moeten oppakken. De vraag die gesteld kan worden, is: hoe doe je dat? Na de hoge stemming van een bezoek aan Jeruzalem vraagt dat om een afdaling in emotionele zin. Ook hierin laat de HERE de zijnen niet aan hun lot over. Hij gaat mee. Onze hulp is van de HERE die hemel en aarde gemaakt heeft. Deze vertrouwde woorden bepalen ons bij het houvast van het geloof. De gehele psalm ademt de sfeer van bescherming en goddelijke trouw. Hij waakt over het leven. Niemand valt buiten zijn blikveld, zelfs al ervaren wij dat niet altijd en kunnen vragen en twijfel ons gemeen plagen. Als bergen omringen die twijfels ons van tijd tot tijd. Hij echter geeft uitkomst en uitzicht: van nu tot in eeuwigheid.

Lezen: Psalm 121 (NBV)

Zingen: Psalm 121:1,2,3,4

(Lhk Lied 121:1,2,3,4)

OB Psalm 121:1,2,3,4

Zon op	08.45
onder	16.45
Maan op	13.41
onder	03.40

maandag 9 januari

Bij het zien van hun geloof ... (Marc. 2:5)

De genezing van de lamme man brengt de tongen altijd in beweging. Wie worden er namelijk bedoeld met 'hun'? Op grond van wiens geloof vergeeft Jezus de zonden van de verlamde man? Sommigen zijn van mening dat het geloof van de vier vrienden doorslaggevend is. Anderen stellen dat de verlamde zelf in ieder geval tot de gelovigen moet behoren. Het lijkt ons niet voor de hand te liggen dat hij genezen wordt vanwege het geloof van anderen. Jezus zou toch niet iemand genezen die zelf niet gelooft? Toch is het juist deze onduidelijkheid die de spil van het gebeuren vormt. Als het aankomt op genade – want dat is vergeving van de zonden toch – dan is de Here niet karig of krenterig. Er is geloof. Dat geloof wordt beantwoord met de vergeving van zonden. Het vervolg is een theologische discussie omdat het gezag van Jezus niet erkend wordt. Wie komt bij een aanbod van zo veel genade tot deze bedenkingen? Jezus weerlegt door te genezen. In de genezing krijgt de vergeving van zonden gestalte. Hier is de Heiland.

Lezen: Marcus 2:1-12 (NBV)
Zingen: Lvdk Gezang 294:1,4,6
(Lhk Lied 756:1,4,6)
Lhk Lied 534

Zon op	08.45
onder	16.47
Maan op	14.20
onder	04.57

dinsdag 10 januari

... met tollenaars en zondaars? (Marc. 2:16)

Het antwoord op de bovenstaande vraag is: ja. Jezus eet met zondaars en tollenaars. Hij roept zelfs een tollenaar om Hem te volgen. Twee woorden zijn genoeg om het leven van Levi volledig om te keren. Hoeveel woorden zouden wij daarvoor nodig hebben? Vanuit deze omkering ontstaat de ruimte voor de zondaars en tollenaars om door Jezus onderwezen te worden. In de synagoge zullen zij niet zo gauw komen. Het huis van Levi is een goede plaats om vertrouwd te raken met Jezus. Velen van hen volgen Hem. De nauwe band tussen Jezus en hen die de dokter nodig hebben, is zichtbaar in een gezamenlijke maaltijd. Zondaars hebben de Heiland nodig omdat er veel in hun leven gebroken is geraakt. De kerk mag zichzelf een spiegel voorhouden. Ook vandaag de dag zullen velen – om welke reden dan ook – niet over de drempel van een kerk gaan. Dan is dit een bijzondere opdracht voor hen die vertrouwd zijn met het onderwijs van Jezus: om Hem buiten de muren van de kerk bekend te maken, tot de einden der aarde.

Lezen: Marcus 2:13-17 (NBV)

Zingen: Lvdk Gezang 47:2
(Lhk Lied 531:2)

NHB Gezang 174:1,2,3

Zon op	08.44
onder	16.48
Maan op	15.09
onder	06.11

woensdag 11 januari

... vasten. (Marc. 2:18)

In onze traditie zijn wij niet vertrouwd met vasten. De oecumene leidt wel tot steeds meer oog voor dit aspect van een gelovig leven. Vanuit de gedachte dat de bruidegom sinds de uitstorting van de heilige Geest altijd bij ons is, zien velen van protestantse huize geen reden om te vasten. Vasten is bedoeld om sterker gericht te raken op God. Jezus ontkent de noodzaak hiervan voor zijn leerlingen zolang Hij bij de zijnen is. Niemand kan meer op God gericht en dichter bij Hem zijn dan wie Hem volgt als leerling. Met twee voorbeelden illustreert Jezus dat je niet moet vasten als de situatie er niet naar is. Wie Jezus volgt, mag zich verheugen in zijn nabijheid. Het krachtige beeld van de bruiloft wordt gebruikt. Op zo'n dag van intense vreugde vast je niet. Zo'n dag vier je. Maar tijden kunnen veranderen, ook in de kerk van de Here. Het besef dat we bruiloftsgasten zijn, ebt wel eens weg. Wij verliezen de bruidegom soms uit het oog. Misschien dat vasten ons weer zicht geeft op Hem.

Lezen: Marcus 2:18-22 (NBV)
Zingen: Lvdk Gezang 48:3,4,10
EL Lied 368:2,9

Zon op	08.43
onder	16.50
Maan op	16.07
onder	07.18